

GJYKATA EUROPIANE PËR TË DREJTAT E NJERIUT SEKSIONI I KATËRT

Vendim lidhur me pranueshmërinë e aplikimit nr.10513/03 nga Stefan Naumov kundër Shqipërisë, depozituar më 3 dhjetor 2002

Gjykata Europiane për të Drejtat e Njeriut (seksioni i katërt), e mbledhur më 4 janar 2005 si Dhomë e përbërë prej:

Z.Nikolas Bratza, President

Z.M.Pelonpaa

Z.R.Maruste

Z.K.Traja

Z.S.Pavlovschi

Z.L.Garlicki

Z.J.Sikuta, gjyqtarët

dhe znj.F.Elens-PASSOS, zëvendësregjistrar i seksionit,

duke u mbështetur në aplikimin e mësipërm të depozituar më 3 dhjetor 2002,

duke u mbështetur në vëzhgimet e paraqitura nga qeveria përgjegjëse dhe vëzhgimet e paraqitura nga aplikanti,

pasi ka diskutuar çështjen ka vendosur si më poshtë:

PËRSA U PËRKET FAKTEVE

Aplikanti z.Stefan Naumov është një shtetas shqiptar, i cili ka lindur më 1945 dhe jeton në Tiranë (Shqipëri).

A. Rrethanat e çështjes

Faktet e çështjes siç janë paraqitur nga aplikanti mund të përmbledhen si më poshtë:

Aplikanti, një shtetas bullgar, ka qenë Ambasadori Bullgar në Republikën e Shqipërisë nga viti 1990 deri në vitin 1997.

Më 1996 Ministria e Punëve të Jashtme të Bullgarisë inicoi procedim ligjor kundër aplikantit si rrjedhojë e të cilave ai u pezullua nga puna me anë të një urdhri të ministrit.

Më 10 shkurt 1997 Gjykata e Lartë e Bullgarisë anuloi urdhrin e ministrit që e pushonte aplikantin nga puna. Në një ditë të papërcaktuar aplikanti u tërhoq nga jeta politike.

Më 1997 aplikanti dhe familja e tij i kërkuan Presidentit të Republikës së Shqipërisë shtetësinë shqiptare. Më 17 prill 1997 Presidenti i Republikës u dha atyre shtetësinë shqiptare.

Më 20 shtator 2001 Presidenti i Republikës së Shqipërisë, i zgjedhur së fundi, në mënyrë *ex officio* ka deklaruar nul dhe të pavlefshëm dekretin e presidentit të datës 17 prill 1997 duke revokuar në këtë mënyrë shtetësinë shqiptare të aplikantit me arsyen se ishte siguruar me anë të dokumenteve të falsifikuara. Sipas dekretit, aplikanti kishte paraqitur dokumente të falsifikuara për të treguar se kundër tij nuk ishte filluar asnjë procedim penal në Bullgari.

Më 2 tetor 2001, rreth orës 9.00 një grup me punonjës policie, disa prej tyre të armatosur, shoqëruan aplikantin, së bashku me gruan e tij, në rajonin e policisë së Tiranës për njoftimin zyrtar të dekretit.

Pas disa orësh pritje, aplikantit i është dhënë një kopje e dekretit të presidentit të datës 20 shtator 2001, me anë të të cilit i hiqej shtetësia shqiptare.

Për më tepër, zëvendëshefi i Drejtorisë së Policisë Tiranë urdhëroi verbalisht aplikantin që të largohej nga territori i Shqipërisë më 5 tetor 2001 (d.m.th. brenda tri ditësh) në zbatim të një urdhri dëbimi datë 29 shtator 2001 ose përndryshe do të dëbohej me forcë.

Më 2 tetor 2001 Ministria e Punëve të Brendshme lëshoi një njoftim për shtyp sipas të cilit aplikanti ishte urdhëruar të linte territorin e Shqipërisë më 5 tetor 2001, meqenëse shtetësia shqiptare, që ai kishte fituar me anë të dokumenteve të falsifikuara, i ishte hequr.

Më 4 tetor 2001, policia pa asnjë arsye të dukshme e ndaloi aplikantin dhe familjen e tij të lëvizte nga apartamenti i tyre. Situata u zgjidh me anë të ndërhyrjes së një anëtarit të Parlamentit. Më 5 tetor 2001 aplikanti mori një letër nga Drejtoria e Policisë që i kujtonte atij largimin nga territori i Shqipërisë deri në mesnatën e asaj dite.

1. Procedurat kundër dekretit të Presidentit që revokonin shtetësinë

Më 2 tetor 2001 aplikanti depozitoi një padi në Gjykatën e Rrethit Tiranë duke pretenduar se dekreti i Presidentit i datës 20 shtator 2001, duhej të anulohet si antikushtetues. Për më tepër ai ka

kërkuar si masë të përkohshme, që ekzekutimi i urdhrin të dëbimit të pezullohej.

Më 4 tetor 2001 gjykata e rrethit refuzon juridiksionin për shqyrtimin e ankesës së aplikantit dhe përcaktoi Gjykatën Kushtetuese si autoritetin kompetent.

Më 31 dhjetor 2001 Gjykata e Lartë (Kolegji Civil) prishi vendimin e gjykatës së rrethit të datës 4 tetor 2001 dhe e dërgoi çështjen për rigjykim në gjykatën e rrethit si autoritetin kompetent për shqyrtimin e ankimit të aplikantit.

Më 23 dhjetor 2002, pas një viti mosveprimi, gjykata e rrethit në rigjykimin e çështjes, vendosi të anulojë dekretin e Presidentit të datës 20 shtator 2001 si të pambështetur, duke konfirmuar në këtë mënyrë shtetësinë shqiptare të aplikantit.

2. Procedurat kundër urdhrin të dëbimit dhe urdhrin të policisë

Më 5 tetor 2001 aplikanti depozitoi një padi në gjykatën e rrethit Tiranë duke pretenduar që urdhri i dëbimit të datës 29 shtator 2001 dhe urdhri i policisë i datës 5 tetor 2001 të anuloheshin dhe të hidheshin poshtë.

Në bazë të fakteve të paraqitura nga aplikanti, gjykimi në Gjykatën e Shkallës së Parë ka zgjatur 2 vjet dhe 6 muaj dhe janë zhvilluar 14 seanca dëgjimore. Seancat gjyqësore janë shtyrë në disa raste si rezultat i mungesës së pajustificuar të këshilltarëve ligjorë të Drejtorisë së Policisë dhe të Ministrisë së Punëve të Brendshme. Këta të fundit kanë munguar në 13 seanca gjyqësore pa dhënë asnjë arsye.

Më 25 mars 2002 gjykata e rrethit ka pezulluar shqyrtimin e ankimit të aplikantit deri në momentin që gjykata të vendoste mbi vlefshmërinë e dekretit të Presidentit.

Më 7 shkurt 2003 gjykata përfundon gjykimin. Brenda një viti ajo ka zhvilluar 4 seanca dëgjimore dhe në mungesë të përfaqësuesve të autoriteteve, ka vazhduar procedurat vetëm në prezencën e aplikantit.

Më 20 mars 2003, në mungesë të përfaqësuesve të autoriteteve, gjykata e rrethit ka anuluar urdhrin e dëbimit dhe urdhrin e policisë të datës 5 tetor 2001 si të pambështetur në kriteret ligjore.

B. E drejta e brendshme

1. Neni 92 i Kushtetutës së Shqipërisë parashikon që Presidenti i Republikës ka fuqinë të japë dhe të heqë shtetësinë shqiptare në përputhje me ligjin.

2. Pjesa përkatëse e ligjit nr.8389 të datës 5 gusht 1998 mbi dhënien dhe heqjen e shtetësisë shqiptare, shprehet si më poshtë.

Neni 9

Dhënia e shtetësisë me anë të natyralizimit

“Një shtetas i huaj që ka paraqitur një aplikim për përfitimin e shtetësisë shqiptare me anë të natyralizimit duhet të sigurojë nëse i plotëson kërkesat e mëposhtme:

Ai të ketë arritur moshën 18 vjeç; ai ka jetuar në mënyrë të ligjshme në territorin e Republikës së Shqipërisë për jo më pak se 5 vjet të njëpasnjëshme; ai ka të ardhura të mjaftueshme dhe shtëpi banimi; ai nuk ka qenë asnjëherë i dënuar në vendin e tij ose në Republikën e Shqipërisë, ose në një shtet të tretë për një vepër penale për të cilën ligji parashikon vendimin me burgim për jo më pak se 3 vjet. Përfundimisht nga ky rregull bëhet vetëm nëse provohet që vendimi i dënimit është dhënë për arsye politike; ai ka së paku njohuri elementare të gjuhës shqipe; dhe pranimi i tij si një shtetas shqiptar nuk prek sigurinë dhe mbrojtjen e Republikës së Shqipërisë...”

Neni 13

Revokimi i vendimit për dhënien e shtetësisë

“Vendimi për dhënien e shtetësisë shqiptare mund të revokohet nëse provohet që të huajt ose personat pa shtetësi kanë mbështetur në mënyrë të qëllimshme aplikimin e tyre për fitimin e shtetësisë shqiptare mbi të dhëna jo të sakta dhe dokumente të falsifikuara...”

PRETENDIMET

1. Aplikanti ankohet në bazë të nenit 5/1 të Konventës për heqjen e lirisë.

2. Duke u mbështetur në nenin 6/1 të Konventës, aplikanti ankohet për procedura të gjata, të padrejta dhe mungesë të pavarësisë dhe paanësisë në gjykatat vendase në gjykimet lidhur me shtetësinë dhe dëbimin e tij.

3. Aplikanti i referohet nenit 8 të Konventës në lidhje me urdhrin e tij të dëbimit.

4. Mbështetur në nenin 10 të Konventës, aplikanti ankohet për persekutimin që ai ka vuajtur për shkak të bindjeve të tij politike.

5. Së fundi ai pretendon shkelje të nenit 3 të protokollit nr.4 dhe/ose nenit 1 të protokollit 7 të Konventës.

PËRSA I PËRKET SË DREJTËS

Aplikanti ankohet për ndalimin e tij të paligjshëm në rajonin e policisë, duke iu referuar nenit 5/1 të Konventës, i cili për aq sa ka lidhje shprehet si më poshtë:

“1. Çdokush ka të drejtën e lirisë dhe sigurisë personale. Askujt nuk mund t’i hiqet liria, me përjashtim të rasteve që vijnë dhe në përputhje me procedurën e parashikuar nga ligji.

(f)...në rastet e arrestimit ose burgimit të rregullt të një personi për të parandaluar hyrjen e paligjshme të tij në një vend ose të një personi ndaj të cilit po kryhet një procedurë dëbimi ose ekstradimi...”

Ankimi i aplikantit sipas kësaj dispozite lidhet me kohën që ai ka kaluar në rajonin e policisë për një afat të papërcaktuar më 2 tetor 2001, e cila sipas tij përbën “heqje të lirisë” sipas kuptimit të nenit 5/1 të Konventës.

Gjykata thekson se sipas nenit 35/1 të Konventës, ajo mund të shqyrtojë vetëm ankime, për të cilat janë ezauruar mjetet e brendshme të ankimit dhe të cilat janë paraqitur brenda 6 muajsh nga data e vendimit përfundimtar të brendshëm. Në mungesë të një ankimi të përshtatshëm kundër një akti të veçantë, i cili pretendohet të ketë qenë shkelje e Konventës, data kur është marrë ky akt do të konsiderohet si “përfundimtar”, në kuptim të zbatimit të afatit 6-mujor (shih Valasinas vs.Lithuania, nr.44558/98, 14 mars 2000).

Gjykata, së pari konstaton se aplikanti nuk ka filluar procedura gjyqësore në lidhje me shkeljen e pretenduar të së drejtës së tij sipas nenit 5 të Konventës.

Për më tepër duke pranuar se aplikanti nuk ka ankim ligjor sipas kuptimit të nenit 35/1, lidhur me pretendimin “heqje lirie”, referuar qëndrimit të tij në rajonin e policisë, ngjarjet për të cilat ankohet në këtë rast lidhen me datën 2 tetor 2001, që është më shumë se 6 muaj përpara se aplikimi të depozitohet në datën 3 dhjetor 2002. Si pasojë kjo pjesë e aplikimit është paraqitur jashtë afatit kohor.

Për rrjedhojë, kjo pjesë e aplikimit duhet të hidhet poshtë, në mbështetje të nenit 35, paragrafët 1 dhe 4 të Konventës.

2. Aplikanti ka pretenduar se ka pasur një numër shkeljesh të nenit 6/1 të Konventës i cili për këtë rast shprehet si më poshtë:

“Për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat civile dhe detyrimet...çdokujt i njihet e drejta për një proces të rregullt...brenda një periudhe kohe të arsyeshme nga një trup gjykues i pavarur dhe i paanshëm i krijuar me ligj...”

Në zbatim të procedurave që lidhen me heqjen e shtetësisë dhe dëbimit, aplikanti ankohet që nuk i është dhënë mundësia për një proces të rregullt gjyqësor, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme. Për më tepër aplikanti ankohet që kohëzgjatja e procedurave nuk ka qenë në përputhje me kërkesën “kohë të arsyeshme”.

Që në fillim gjykata rithekson se neni 6/1 i Konventës nuk aplikohet për procedurat që rregullojnë shtetësinë e personave dhe/ose hyrjen, qëndrimin dhe dëbimin e të huajve, pasi procedura të tilla nuk përfshijnë “përcaktimin e të drejtave të tij civile apo detyrimet ose ndonjë akuzë penale kundër tij” në kuptimin e nenit 6/1 të Konventës (shih ndërmjet autoriteteve të tjera, S.Switzerland nr.13325/87, 15 dhjetor 1988, Soc.k.Kroacisë nr.47 863/9, 29 qershor 2000).

Në kuadrin e këtyre rrethanave, gjykata vëren se neni 6/1 i Konventës nuk zbatohet për procedurat që kanë të bëjnë me heqjen e shtetësisë. Në këtë mënyrë, kjo pjesë e aplikimit duhet të rrëzohet si jo në përputhje me parimin *ratione material* e sipas përcaktimeve të Konventës, në zbatim të nenit 35, paragrafët 3 dhe 4 të Konventës.

3. Aplikanti ka parashtruar se autoritetet shqiptare i kanë shkelur të drejtën për të respektuar jetën e tij private dhe të familjes të garantuar nga neni 8 i Konventës, i cili shprehet si më poshtë:

“1. Çdonjëri ka të drejtë që t’i respektohet jeta private dhe familjare....

2. Autoriteti publik nuk mund të ndërhyjë në ushtrimin e kësaj të drejte, përveçse në shkallën e parashikuar nga ligji dhe kur në një shoqëri demokratike kjo masë është e nevojshme në interesat e sigurisë kombëtare, sigurisë publike ose të mirëqenies ekonomike të vendit, për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimeve, për mbrojtjen e shëndetit ose moralit ose për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të të tjerëve.”.

Aplikanti ankohet lidhur me publikimin në opinionin publik dhe shpalljen e bërë me këtë rast me anë të shtypit për dëbimin e tij si rrjedhojë e heqjes së shtetësisë së tij shqiptare nga ana e Ministrisë së Punëve të Brendshme.

Aplikanti ankohet se ky demaskim duhet konsideruar si shkelje e së drejtës së tij për t'i respektuar jetën e tij private dhe reputacionin e tij, pavarësisht nga ligjshmëria e aktit që i heq atij shtetësinë shqiptare.

Gjykata vëren se, ashtu si në rastin e ankimit të tij për nenin 5 të Konventës, aplikanti nuk ka çelur një procedim gjyqësor në lidhje me shkeljen e pretenduar të së drejtës së tij sipas nenit 8 të Konventës.

Duke presupozuar që aplikanti nuk ka asnjë ankim ligjor për pretendimin e tij lidhur me demaskimin publik për shkak të heqjes së shtetësisë së tij, gjykata vëren se një demaskim i tillë ka ndodhur më 2 tetor 2001, që është më shumë se 6 muaj përpara se aplikimi të depozitohet më 3 dhjetor 2002. Si pasojë kjo pjesë e ankimit është paraqitur jashtë afatit.

Për rrjedhojë, kjo pjesë e aplikimit duhet të hidhet poshtë në zbatim të nenit 35, paragrafët 1 dhe 4 të Konventës.

4. Aplikanti është ankuar se persekutimi që ai ka vuajtur për arsye të bindjeve të tij politike dhe të kaluarës së tij demokratike, është shkelje e nenit 10 të Konventës që shprehet si më poshtë vijon:

“1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë e dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pa marrë parasysh kufijtë. Ky nen nuk i ndalon shtetet nga kërkesa për licencimin e sipërmarrjeve të radiodifuzionit, kinemasë dhe televizionit.

2. Ushtrimi i këtyre lirive që mbartin detyrime dhe përgjegjësi, mund të jetë subjekt i disa formaliteteve, kushteve, kufizimeve ose penalizimeve siç janë parashikuar nga ligji dhe që janë të nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë kombëtare, integritetit territorial ose sigurisë publike për mbrojtjen e rendit, parandalimin e krimeve, për mbrojtjen e shëndetit dhe të moralit, për mbrojtjen e dinjitetit ose të drejtave të të tjerëve për parandalimin e përhapjes së informacionit konfidencial ose për ruajtjen e autoritetit dhe të paanshmërisë së pushtetit gjyqësor.”

Gjykata vëren se aplikanti nuk ka paraqitur ndonjë provë në mbështetje të pretendimeve të tij. Për rrjedhojë gjykata është e mendimit se aplikanti nuk ka mundur të provojë thëniet e tij dhe të paraqesë një pretendim të argumentuar për shkelje të këtij neni.

Kështu që, ky ankim është haptazi i pabazuar dhe duhet të hidhet poshtë në zbatim të nenit 35, paragrafët 3 dhe 4 të Konventës.

5. Aplikanti ankohet në mënyrë të alternuar se urdhri i dëbimit ka shkelur nenin 3 të protokollit nr.4 ose nenin 1 të protokollit nr.7 të Konventës.

Neni 3 i protokollit nr.4 të Konventës në pjesën përkatëse shprehet si më poshtë:

“1. Askush nuk mund të dëbohet me anë të një mase individuale ose kolektive, nga territori i shtetit, shtetas i të cilit është.”.

Neni 1 i protokollit nr.7 të Konventës, në pjesën përkatëse shprehet si më poshtë:

“1. Një i huaj, rezident i ligjshëm në territorin e një shteti nuk mund të dëbohet prej aty, përveçse në rast se zbatohet një vendim i cili është nxjerrë në përputhje me ligjin dhe duhet të ketë mundësi:

- a) të paraqesë arsyet kundër dëbimit të tij,
- b) të kërkojë rishikimin e çështjes së tij,
- c) të përfaqësohet për këtë qëllim përpara autoriteteve kompetente ose një apo disa personave të caktuar nga ky autoritet.

2. Një i huaj mund të dëbohet para se të ushtrohen të drejtat e tij sipas paragrafit 1 (a), (b) dhe (c) të këtij neni, kur një dëbim i tillë është i nevojshëm në interes të rendit publik ose është i bazuar në arsye të sigurisë kombëtare.”.

Aplikanti pohon se urdhri i dëbimit ishte shkelje e nenit 3 të protokollit nr.4 ose nenit 1 të protokollit nr.7, pasi nuk ishte përcaktuar se kur merre fuqi ligjore dekreti i Presidentit i datës 20 shtator 2001 që revokonte shtetësinë shqiptare të tij.

Lidhur me ankimin e aplikantit për nenin 3 të protokollit nr.4, gjykata vëren se për arsye të

dekretit të Presidentit, datë 20 shtator 2001, aplikanti nuk kishte shtetësi shqiptare në kohën e lëshimit të urdhrit të dëbimit të tij më 29 shtator 2001.

Edhe pse në disa raste revokimi i shtetësisë i ndjekur me dëbim mund të sjellë probleme potenciale sipas nenit 3 të protokollit nr. 4, nisur nga fakti që urdhri i dëbimit nuk është ekzekutuar, gjykata vëren se në rastin konkret nuk ka elemente të shkeljes së këtij neni.

Për rrjedhojë kjo pjesë e aplikimit është haptazi e pabazuar dhe duhet të refuzohet në zbatim të nenit 35, paragrafët 3 dhe 4 të Konventës.

Përsa i përket ankimit të aplikantit sipas nenit 1 të protokollit nr.7, gjykata vëren se aplikanti asnjëherë nuk u dëbua nga Shqipëria dhe nuk janë ndërmarrë masa për zbatimin forcërisht të urdhrave të policisë të datave 29 shtator dhe 5 tetor 2001. Për më tepër aplikanti ishte në gjendje të paraqesë arsyet kundër dëbimit të tij dhe çështja e tij u rishikua nga gjykatat vendase, të cilat më 20 mars 2003 kanë deklaruar urdhrat të pavlefshëm duke ndjekur anulimin e dekretit të Presidentit që i hiqte shtetësinë shqiptare aplikantit.

Prandaj ankimi i aplikantit sipas nenit 1 të protokollit nr.7 është i papranueshëm dhe haptazi i pabazuar dhe duhet të hidhet poshtë, në përputhje me nenin 35, paragrafët 3 dhe 4 të Konventës.

Për këto arsye, gjykata në mënyrë unanime,
deklaron aplikimin të papranueshëm.

Zëvendësregjistrar
Francoise Elens-Passos

President
Nicolas Bratza